

PRIKAZI

PLANIRANJE PORODICE KAO STIL ŽIVOTA

Centar za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka

Beograd, 1999, str. 211

Pri analizi različitih činilaca koji su u ljudskoj zajednici tokom istorije uticali na reproduktivno ponašanje individua i parova autor ističe potrebu multidisciplinarnog pristupa planiranju porodice, ukazujući s pravom na značaj demografskih i zdravstvenih aspekata tog fenomena.

U razmatranju demografskog aspekta sudija polazi od pitanja vezanih za moguće razlike u prirodnom, genetskom reproduktivnom potencijalu različitih populacija, a zatim se, preko analize uticaja ekonomskih, zdravstvenih i drugih činilaca na nivo plodnosti stanovništva, ulazi u kompleks determinističkih i strukturnih varijabli koje određuju reproduktivno ponašanje neke populacije. Posebno je istaknuta dilema vezana za postojanje realnih izgleda za uticaj populacione politike na usvojene niske reproduktivne norme u razvijenim zemljama. U ovom kontekstu naglašena je suprotstavljenost homogenizovanog reproduktivnog ponašanja svih populacija unutar zapadnog civilizacijskog kruga i nivoa plodnosti stanovništva sa područja islamske kulture.

Autor značajnu pažnju poklanja pitanju odnosa između usvojenih reproduktivnih normi inačine kontrole plodnosti na jednoj, i posledica po zdravlje žena i dece na drugoj strani, kao i neslućenim mogućnostima, izazovima i dilemama koje u toj sferi otvaraju nove genetske i reproduktivne tehnologije.

Studija takodje obradjuje problem mesta i uloge programa za planiranje porodice sa stanovništa interesa političkih struktura, tj. vlada, s obzirom da demografski i zdravstveni sadržaji tih programa imaju izuzetan socijalni i ekonomski značaj kako u razvijenim, tako i u nerazvijenim zemljama i predmet su šireg interesovanja i različitih i otvorenih opcija.

Zahvaljujući izvanrednom poznavanju relevantne stručne literature i iznad svega iskustvu autora stečenom sopstvenim anketnim istraživanjima reproduktivnog ponašanja visoko i niskonatalitetnih populacija, kao i determinističke osnove namernih prekida trudnoće u našoj sredini, studija *Planiranje porodice kao stil života* daje odgovore na mnoga pokrenuta pitanja i dileme, donosi nova naučna saznanja i predstavlja izvanredan doprinos savremenoj demografskoj literaturi. Autor strukturno i kritički razmatra složene socijalne, etičke i filozofske dileme koje donosi savremeni trenutak tranzicije fertiliteta u zapadnoj kulturi, iznoseći sopstvena vidjenja mogućnosti novih pravaca i aktivnosti populacione politike.

Miloš Banićević

UNICEF
YOUNG PEOPLE IN CHANGING SOCIETES
THE MONEE PROJECT- CEE/CIS/BALTICS

Regional Monitoring Report No. 7

Unicef Innocenti Research Centre, Florence, 2000, pp. 177

Unicefov *Innocenti* istraživački centar (International Child Development Centre), osnovan pre trinaest godina u Firenci, svojom delatnošću omogućava unapredjenje Unicefovog rada na poboljšanje položaja dece, time što doprinosi boljem razumevanju problema i tako stvara mogućnost poboljšanja političkog delovanja na ostvarivanje dečjih prava. Ovaj centar od 1992. godine sprovodi MONEE PROJEKAT – monitoring državne politike i društvenih uslova u 27 zemalja Centralne i Istočne Evrope i Zajednice nezavisnih država, sa ciljem sagledavanja posledica ostvarene tranzicije. Za to vreme, Centar je publikovao sedam monitoring izveštaja. Poslednji, sedmi izveštaj u fokus svog interesovanja stavlja populaciju mladih ljudi starih od 15 do 24 godine koju, zbog njene brojnosti od 65 miliona, autori nazivaju "nacijom mladih". Ova "generacija tranzicije" svoju sopstvenu, individualnu transformaciju od detinjstva u odraslo doba